

בית המשפט המחוזי בבאר שבע
לפני כב' השופטת יעל ייטב

ע"מ 718/15-10-22 איבריקה אינטרנשיונל בע"מ נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

תיק חיצוני: 718/15

איבריקה אינטרנשיונל בע"מ
ע"י ב"כ עוה"ד משה מנור ואורלי טל

המערערת

נגד

מנהל מס רכוש וקרן פיצויים
ע"י ב"כ עוה"ד ינון אליה תומר מימון

המשיב

פסק דין

1
2

מבוא

- 3 1. ערעור על החלטת ועדת ערר לעניין מס רכוש וקרן פיצויים (נזק מלחמה ונזק עקיף)
4 מחוז דרום (להלן- "הוועדה") מיום 18.9.2022 (להלן- "החלטת הוועדה"), בתיק ערר
5 דרום 718/15, שבגדרה דחתה הוועדה ערר שהגישה המערערת על החלטת מנהל מס
6 רכוש וקרן פיצויים (להלן- "המנהל"). בגדרה של החלטת המנהל נדחתה תביעת פיצויים
7 שהגישה המערערת בגין 'נזק עקיף' שנגרם לה, לטענתה, בעקבות מבצע 'צוק איתן'.
8 2. אקדים ואציין כי לאחר בחינת החלטת הוועדה וטענות הצדדים מצאתי שיש לדחות
9 את הערעור.

10

11

התביעה והחלטת המנהל

- 12 3. המערערת מעסיקה עובדים זרים שאותם היא מספקת ללקוחות שונים, ביניהם חברת
13 חשמל ועיריית אשדוד.
14 4. ביום 22.12.14 הגישה המערערת תביעה למנהל, לפיצוי בסך 1,152,783 ₪, בגין נזקים
15 שנגרמו לה לטענתה בעקבות מבצע 'צוק איתן'. התביעה הוגשה ב'מסלול מחזוריים',
16 מכוח תקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים)(נזק מלחמה ונזק עקיף)(הוראת
17 שעה), התשע"ד- 2014 (להלן: "תקנות הוראת השעה"), אשר הותקנו בעקבות מבצע
18 'צוק איתן'.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע לפני כב' השופטת יעל ייטב

ע"מ 22-10-47942 איבריקה אינטרנשיונל בע"מ נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

תיק חיצוני: 718/15

- 1 ביום 20.9.15 דחה המנהל את התביעה (להלן- "החלטת המנהל"), מהטעם שהמערערת
2 היא 'קבלן כוח אדם' ולפיכך מוחרגת מ'מסלול המחזורים'. בד בבד עם דחיית התביעה
3 דרש המנהל את השבת המקדמה ששולמה למערערת בסך של 576,169 ₪.
4 במסגרת שיחות שהתנהלו בין המנהל לבין המערערת לאחר דחיית התביעה לפיצויים,
5 הסכים המנהל לאפשר למערערת להגיש תביעה נוספת ב'מסלול שכר עבודה'. בעקבות
6 זאת הגישה המערערת למנהל תביעה נוספת במסלול האמור.
7 הדיון בתביעה הנוספת הופסק לאחר שהמנהל קבע כי התביעה הוגשה שלא בהתאם
8 לתקנות הוראת השעה, בעיקר מהטעם שלא צורפו לתביעה תצהירי עובדים המעידים
9 על העדרות מהעבודה, ועל כן לא היה במאפשרותו של המנהל לערוך בדיקה האם
10 היעדרות העובדים הייתה בבחינת 'היעדרות מזכה'. לדרישתו של המנהל להמציא את
11 התצהירים השיבה המערערת, ביוני 2016, כי אין באפשרותה להגיש את התצהירים
12 מהטעם שלקוחותיה מסרבים לשתף פעולה ולאפשר לעובדים לחתום על טפסים.
13
14

הערר לוועדה

- 15 המערערת הגישה לוועדה ערר על החלטת המנהל, בעיקר בטענה כי אין לראותה כקבלן
16 כוח אדם, מהטעם שהחוק החל עליה הוא חוק **עובדים זרים, התשנ"ב-1991** (להלן-
17 "חוק עובדים זרים"), ולפיכך היא אינה מוחרגת מתחולת 'מסלול המחזורים'.
18 בעקבות הדיון המקדמי שקיימה הוועדה בערר החליטה הוועדה כי המערערת תגיש
19 תצהירי עדות ראשית ביחס לשני מסלולי הפיצוי הרלוונטיים: 'מסלול מחזורים'
20 ו'מסלול שכר עבודה'. לאחר הגשת התצהירים שמעה הוועדה ראיות, הצדדים הגישו
21 סיכומיהם והוועדה נתנה את החלטתה נושא הערר, שבגדרה נדחה כאמור הערר.
22
23

החלטת הוועדה

- 24 10. בהחלטת הוועדה צוין כי תכליתה של הוראת השעה היתה להשיג יעילות והוגנות כלפי
25 הנפגעים, תוך מתן שיקול דעת למנהל ולועדה כאחד.
26 11. הוועדה בחנה את טענות הצדדים באשר לסיווגה של המערערת כ'קבלן כוח אדם'
27 המוחרג מתחולת 'מסלול המחזורים', ואימצה את החלטת המנהל. בנימוקה ציינה
28 הוועדה כי אף שחוק עובדים זרים מטיל על מעסיקי העובדים הזרים שורה ארוכה של
29 חובות, אשר אינן חלות בהעסקת עובדים רגילה, הן כלפי העובדים הזרים (כגון בעניין
30 בריאות העובד, תנאי מגוריו וכיו"ב), והן כלפי המדינה, אין בכך כדי להחריג את

בית המשפט המחוזי בבאר שבע לפני כב' השופטת יעל ייטב

ע"מ 22-10-47942 איבריקה אינטרנשיונל בע"מ נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

תיק חיצוני: 718/15

- 1 מעסיקם של העובדים הזרים מתחולתו של חוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם.
2 פורט כי קבלן כוח אדם מוגדר כמי שעיסוקו במתן שירותי כוח אדם של עובדיו לשם
3 עבודה אצל זולתו, וכי הגדרה זו מתקיימת במערכת. נוכח סיווגה של המערכת כקבלן
4 כוח אדם' מצאה הוועדה שיש לדחות את הערר שהוגש על החלטת המנהל לפי 'מסלול
5 המחזוריים'.
- 6 12. הוועדה הוסיפה ובחנה את זכאותה של המערכת לפיצוי ב'מסלול שכר עבודה',
7 המאפשר מתן פיצוי בשל ימי היעדרות של עובדים בעקבות המצב הביטחוני, ועמדה על
8 התנאים הנדרשים לשם הזכאות לפיצוי: **העובד נעדר מעבודתו לפי הוראות פיקוד**
9 **העורף**, או עקב ההוראה על סגירת מוסד החינוך שבו עובד מועסק; העובד הוא אדם עם
10 מוגבלות ידועה, או שהוא הורה של אדם כאמור, אשר נעדר מעבודתו לצורך השגחה
11 עליו; נעדר מעבודתו לצורך השגחה על ילדו הנמצא עמו, עקב הוראה על סגירת מוסדות
12 חינוך במקום מגוריו המצוי באזור מיוחד, או עקב סגירת מוסד חינוך שבו לומד או
13 שוהה הילד, ובלבד שמוסד החינוך מצוי באזור המיוחד ובהתקיים התנאים שנקבעו
14 לענין חלופה זו.
- 15 13. הוועדה הביעה דעתה כי חלק מהתנאים ומהמגבלות על הענקת פיצוי ב'מסלול שכר
16 עבודה' יוצרים קושי מיוחד בכל הנוגע להעדרות של עובדים זרים, אשר אינם מקיימים
17 בדרך כלל מערכת משפחתית בישראל, ואולם, הוראות אחרות המקנות זכאות, כגון
18 מגבלות פיקוד העורף, חלות בעניינם.
- 19 14. הוועדה התייחסה למספר סימני שאלה העולים בקשר לזכאותה של המערכת לפיצוי
20 ב'מסלול שכר עבודה'. בראש ובראשונה ציינה הוועדה, כי לא עלה בידי העוררת להראות
21 כי במועדים הרלוונטיים התקיים התנאי של **איסור יציאה לעבודה בהתאם להנחיות**
22 **פיקוד העורף**. הוועדה הדגישה כי אין מחלוקת על כך שלא הוצגה הנחיה של פיקוד
23 העורף וכי מנהל המערכת עצמו הודה שלא קיבל הנחיה מפיקוד העורף במישרין
24 להפסיק לעבוד, אלא נמסר לו על כך באמצעות חברת חשמל. צוין כי המנהל הגיש
25 מטעמו מסמך של פיקוד העורף המפרט את ההנחיות לאורך מרבית התקופה הנדונה עד
26 לחזרה לשגרה, שממנו ניתן ללמוד כי לא היו מגבלות לענין מקומות עבודה. על יסוד אלו
27 קבעה הוועדה כי העוררת לא עמדה בתנאי של היעדרות עובדיה בגין הנחיית פיקוד
28 העורף, **ועל כן די בכך על מנת לדחות את תביעתה**.
- 29 15. מעבר לדרוש ציינה הוועדה, כי קיים ספק באשר לזהות החברה שהייתה בקשר עם
30 הלקוחות חברת החשמל ונמל אשדוד, האם היתה זו המערכת או שמא חברה אחרת –

בית המשפט המחוזי בבאר שבע לפני כב' השופטת יעל ייטב

ע"מ 22-10-47942 איבריקה אינטרנשיונל בע"מ נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

תיק חיצוני: 718/15

1 איבריקה משאבי אנוש בע"מ, אשר הגישה תביעה נפרדת וזכתה בפיצוי בסכום של
2 800,000 ₪. עוד צוין הספק באשר לכך שתצהירי העובדים הוגשו רק כשנתיים וחצי
3 לאחר דרישת המנהל. בעניין זה מצאה הוועדה כי לא מדובר בהתנהלות כה פסולה עד
4 כדי דחיית המסמכים, אף שהתעוררו שאלות שדרשו הסבר. נקבע כי המערערת נתנה
5 הסבר מניח את הדעת, ועל כן נחה דעתה של הוועדה, על סמך העדויות ששמעה, כי
6 העובדים אכן התייצבו במשרדה של המערערת וחתמו על ההצהרות.
7 16. הוועדה הביעה את מורת רוחה מהתוצאה שלפיה לא הייתה המערערת זכאית לפיצוי על
8 פי אף אחד מהמסלולים. בהחלטה נכתב –

9

10 "נודה כי תוצאה הכרחית זו אינה לרוחנו. היא מביאה למסקנה שבנסיבות
11 המקרה דנן אין לעוררת תרופה לא במסלול המחזוריים ולא במסלול שכר
12 העבודה, ובשני המסלולים הללו. מסקנה זו נובעת בגין אי עמידת העוררת
13 בתנאי תקנות הוראת השעה. להערכתנו לא לתוצאה זו כיוון המחוקק בעת
14 שהתקין את התקנות הללו; הדעת נותנת שככל שתנאי מתלה בערוץ אחד
15 מביא לתוצאה קשה, תימצא הדרך להקלה ולהגמשה בערוץ האחר. אין זה
16 המצב במארג החקיקה הקיים ויתכן שקיימת כאן לאקונה בעייתית. שאלנו
17 את עצמנו עד כמה רשאי היה המשיב, במסגרת שיקול דעתו, ובעקבותיו גם
18 אנחנו במסגרת הערר על החלטתו, לחרוג מלשון התקנות על מנת להגיע
19 לתוצאה צודקת, אותה, יש לשער, התכוון המחוקק להשיג. לצערנו, בנסיבות
20 העניין ונוכח הוראות התקנות, לא מצאנו דרך של מדיניות פרשנית שתאפשר
21 לנו לעשות זאת".

22

23 17. בסיכום של החלטת הוועדה הוסיפה הוועדה וציינה כי המנהל נהג בעניינה של העוררת
24 על פי שורת הדין, וייתכן שיכול היה בנסיבות המקרה לנהוג בה במידה מסוימת גם
25 לפני משורת הדין נוכח שיקול הדעת הרחב המסור בידיו. צוין כי, גם לעוררת מצדה
26 היה חלק בכך שהצדדים לא הגיעו להסדר, היא לא מסרה את המידע הדרוש ולא פעלה
27 בשקיפות ובזריזות המתבקשת, את עיקר משאביה השקיעה ב'מסלול המחזוריים' אף
28 שמסלול זה חסום בפניה. הוועדה חזרה וציינה כי התוצאה של שלילה מוחלטת של זכות
29 לפיצוי הינה תוצאה קשה, אך נוכח הוראת תקנות הוראת השעה לא מצאה לנכון
30 להתערב בהחלטת המנהל.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע לפני כב' השופטת יעל ייטב

ע"מ 22-10-47942 איבריקה אינטרנשיונל בע"מ נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

תיק חיצוני: 718/15

1

2

הערעור

3 18. בכתב הערעור טענה המערערת כי גם לדברי הוועדה אין ספק שהמערערת ניזוקה, וכי
4 היא הוכיחה נזק של מעל מיליון ₪, אשר אותם הוציאה ושילמה מכיסה בגין משכורות
5 והוצאות לעובדים הזרים. עוד נטען כי, גם לדעת הוועדה מדובר בנסיבות שאינן הוגנות,
6 וכי המערערת לא פוצתה על נזקה שלא בצדק.

7 19. המערערת הוסיפה כי בהחלטת הוועדה נפלו טעויות קריטיות אשר גרמו לדחיית
8 התביעה. בראש ובראשונה טענה המערערת כי 'מסלול המחזורים' לא הורג מתחולתו
9 מעבידים אשר הוקמו מכוח חוק עובדים זרים, בשל ההבדלים המהותיים בין מעסיקו
10 של עובד זר לבין מעסיקו של עובד ישראלי. בין היתר הפנתה המערערת לתשלומים
11 שהיה עליה לשלם לעובדים הזרים בתקופת מבצע 'צוק איתן' אף שלא עבדו.

12 20. המערערת הדגישה כי במבצע 'עופרת יצוקה' זכתה לפיצוי בימסלול שכר, ובאותה עת
13 סווגה כ'חברה קבלנית' ולא כ'חברת כוח אדם'. כפועל יוצא זכתה לפיצוי בשיעור
14 132.5%. הודגש כי אופיה ומהותה של המערערת לא השתנו בין מבצע 'עופרת יצוקה'
15 לבין מבצע 'צוק איתן', ועל כן אין כל הצדקה לכך שבעקבות מבצע 'צוק איתן' לא זכתה
16 לפיצוי.

17 21. המערערת הדגישה כי הקשר הסיבתי בין המצב הביטחוני בעורף לבין העובדה שעובדיה
18 לא עבדו, הוכח כנדרש. פורט כי העובדים לא הגיעו למקום העבודה בשל המצב
19 הביטחוני, ומששילמה לעובדים את שכרם בתקופת המבצע, חרף העובדה שלא עבדו,
20 הוכח שהיא אינה 'קבלן כוח אדם', אף הוכח הקשר הסיבתי בין המבצע לבין הנזקים.

21 22. המערערת הדגישה כי מסלול השכר הערים עליה קשיים בלתי הוגנים, וכי המגבלות
22 הקבועות בו, שעניינם דאגה לילדים או לאדם עם מוגבלות, אינן חלות בעניינה.

23 23. אשר להוראת פיקוד העורף נטען כי המנהל לא הציג את הנחיית פיקוד העורף למשך 3
24 שבועות, וכי ההנחיות שהוצגו מעלות שחלופת מסלול השכר ריקה מתוכן.

25 24. המערערת הפנתה להלכת 'קיבוץ נירים' שלפיה התפיסה העומדת ביסוד החוק הינה
26 תפיסה ביטוחית- סוציאלית, שלפיה מפוזרים נזקי המלחמה על כלל הציבור, ולא רק
27 על כתפיו של הניזוק הספציפי.

28

29

התגובה

בית המשפט המחוזי בבאר שבע לפני כב' השופטת יעל ייטב

ע"מ 22-10-47942 איבריקה אינטרנשיונל בע"מ נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

תיק חיצוני: 718/15

25. בכתב התשובה טען המנהל כי כלל קבלני כוח אדם, מכל סוג שהוא, למעט יחיד המעסיק עובד ציבורי, הוחרגו בתקנות הוראת השעה מ'מסלול המחזורים' ומ'מסלול הוצאות', והם אינם זכאים לפיצוי במסלולים אלה. הטעם להחרגתם נעוץ בכך שמחזוריהם של קבלני כוח אדם אינם משקפים הלכה למעשה את היקף הכנסותם, שכן הם מכילים את מלוא שכרם של העובדים המועסקים באמצעותם, אשר אינו מהווה חלק מהותי ממחזור ההכנסות, אלא משמשים כצינור להעברת השכר לעובדים. במצב דברים זה נוצר עיוות בחלק הנוסחה של אותם מחזורים, המתייחס לימשים ההוצאה הנחסכת, שכן בחברות כוח אדם התשומה העיקרית היא העובדים שאותם מספקים קבלני כוח האדם ללקוחות. עובדים אלה אינם מדווחים בתשומות למע"מ, אלא מדווחים למס הכנסה בדו"ח הניכויים, ולכן משלים ההוצאה הנחסכת היה מתקרב כמעט ל – 1.
26. המנהל הפנה לערך המוסף הגבוה מאד שיש למערערת – 98%. עובדה זאת היתה מאיינת את יכולת הנטרול של הנוסחה, ויוצרת בנוסחה עיוות וודאי ומעניקה פיצוי גבוה מאד. משלים ההוצאה הנחסכת מטרתו למצוא את הרווח שיש לחברה ולכל הדעות לא יתכן שהרווח של חברת כוח אדם הוא כה גבוה.
27. אשר לימסלול השכר, הדגיש המנהל כי התנאי הרלוונטי לעניין העובדים הזרים, לשם זכאות לפיצוי במסלול זה, הוא היעדרות מעבודה לפי הוראות פיקוד העורף, תנאי שאינו מתקיים בענייננו, שכן לא ניתנה הוראה כלשהי של פיקוד העורף המגבילה התייצבות לעבודה.
28. המנהל הדגיש כי בעקבות מבצע 'עופרת יצוקה' הגישה המערערת תביעה ב'מסלול המחזורים', ולאחר שהופנתה לכך שהיא אינה זכאית לפיצוי במסלול זה, בשל היותה 'קבלן כוח אדם', מחקה את תביעתה והגישה תביעה ב'מסלול שכר'. התביעה הסתיימה בפשרה של 50%, וזאת בשל כך שבמבצע 'עופרת יצוקה' הייתה הנחיה מפורשת של פיקוד העורף להפסיק לעבוד. המנהל הוסיף כי המחוקק ביקש במפורש בעקבות מבצע 'צוק איתן' להימנע ממצב שבו תיקבע הפסקת העבודה על פי אמות מידה של כל מעסיק ומעסיק, ועל כן בחר באמת המידה של שיקול דעתו של הגורם הביטחוני.
29. המנהל הוסיף והדגיש שהוא אינו מוסמך לבצע הרחבה לתנאים הברורים שנקבעו על ידי המחוקק, וגם אם קיימת "גמישות", לא מוסמך המנהל לסטות מהתנאים הברורים שהציב המחוקק למתן הפיצוי.
30. מעבר לדרוש ציין המנהל כי המערערת כלל לא הוכיחה שאכן נגרם לה נזק כתוצאה מהמבצע. בין היתר הפנה המנהל לירידת מחזורים מתמדת שהייתה למערערת, הנצפית

בית המשפט המחוזי בבאר שבע לפני כב' השופטת יעל ייטב

ע"מ 718/15-22-10-47942 איבריקה אינטרנשיונל בע"מ נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

תיק חיצוני: 718/15

1 כבר משנת 2011, ואשר הגיעה לשיאה בשנת 2015, זמן רב אחרי מבצע 'צוק איתן' וללא
2 כל קשר למבצע. נטען כי המערערת לא המציאה כל ראיה לתמיכה בטענה שלפיה נגרם
3 לה נזק.

4

5

המסגרת החוקית

6 31. הפיצוי בגין נזקי פעולות מלחמה מוסדר בפרק שמיני בחוק מס רכוש וקרן פיצויים,
7 התשכ"א-1961 (להלן- "חוק מס רכוש") ובתקנות שהותקנו מכוחו.

8 32. סעיף 36 בחוק מס רכוש מורה כי ישולמו פיצויים בעד "נזק", אשר הוגדר בסעיף 35
9 בחוק מס רכוש כ"נזק מלחמה, נזק עקיף ונזק בצורת". תכליתו של מנגנון הפיצוי
10 המוסדר בחוק מס רכוש ועל פיו היא תכלית ביטוחית-סוציאלית, וכפי שפירט כב'
11 השופט י' דנציגר ברע"א 5902/12 מנהל קרן פיצויים ופעולות איבה נ' קיבוץ נירים
12 (מיום 2014.1.23) (להלן- "פרשת נירים") פסקה 19-

13

14 "ביסודו של חוק הפיצויים... עומד הרעיון שנזקים שנגרמו לרכושו של פלוני
15 עקב פעולות מלחמה או פעולות איבה אינם דומים באופיים לנזקים השונים
16 שעלולים להיגרם לרכושו במהלך חיי היום יום ושמפניהם עליו לבטח את
17 עצמו באופן עצמאי. התפיסה הינה שנזקי מלחמה לא צריכים ליפול על כתפיו
18 של הניזוק הספציפי לבדו, אלא "להתפזר" וליפול על כתפי הציבור כולו.
19 ביסודו של החוק עומד, כאמור, רעיון סוציאלי של ביטוח או ערבות
20 סטטוטוריים של המדינה לנזקים שייגרמו לנכסים עקב פעולות מלחמה או
21 פעולות איבה".

22

23 33. חרף תכלית ביטוחית סוציאלית זו, נוכח שיקולים שונים, בעיקר שיקולים תקציביים
24 פיסקאליים, לא מצא המחוקק לנכון להעניק פיצוי לכל נזק באשר הוא. כפי שהדגיש
25 כב' השופט י' דנציגר בפרשת נירים-

26

27 "יש לזכור כי תכלית החוק אינה הטלת אחריות מוחלטת על המדינה
28 לפצות בגין כל נזק שקשור בדרך כלשהי לפעולות מלחמה או איבה.
29 ודוק, הרחבת תחולתו של החוק, בדרך של פרשנות מרחיבה שאינה

בית המשפט המחוזי בבאר שבע לפני כב' השופטת יעל ייטב

ע"מ 22-10-47942 איבריקה אינטרנשיונל בע"מ נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

תיק חיצוני: 718/15

- 1 עולה בקנה אחד עם לשונו ותכליתו, עשויה בטווח הארוך דווקא לחתור
2 תחת התכלית הסוציאלית של החוק".
3
4 34. במסגרת האיזון בין כלל השיקולים הבחין חוק מס רכוש בין הנזק הישיר "נזק
5 המלחמה", המקנה פיצוי מלא, לבין ה"נזק העקיף" המוגבל מבחינת האזור המקנה את
6 הזכאות לפיצוי, הניזוק, אופן קביעת הפיצוי וסכומו. סעיף 35 בחוק מס רכוש מגדיר
7 "נזק מלחמה" כ"נזק שנגרם לגופו של נכס עקב פעולות מלחמה על ידי הצבאות
8 הסדירים של האויב או עקב פעולות איבה אחרות נגד ישראל או עקב פעולות מלחמה
9 ע"י צבא הגנה לישראל", בעוד ש"נזק עקיף" מוגדר באותו סעיף כ"הפסד או מניעת
10 רווח כתוצאה מנזק מלחמה בתחום ישוב ספר, או מחמת אי אפשרות לנצל נכסים
11 המצויים בתחום ישוב ספר, עקב פעולות מלחמה על ידי הצבאות הסדירים של האויב
12 או עקב פעולות איבה אחרות נגד ישראל או עקב פעולות מלחמה ע"י צבא הגנה
13 לישראל".
14 35. כפי שבואר בהלכה הפסוקה, בעוד ש"נזק מלחמה", הוא נזק מצומצם בהיקפו, "שנגרם
15 לגופו של נכס", אשר הזכאות לפיצוי בגינו קמה בכל מקום במדינת ישראל, הגדרתו של
16 "נזק עקיף" רחבה יותר מבחינת היקפה, ומתייחסת לכל "הפסד או מניעת רווח
17 כתוצאה מנזק מלחמה...או מחמת אי אפשרות לנצל נכסים...", ואולם הזכאות לפיצוי
18 בגינו נתחמה לאזור גיאוגרפי מצומצם, בתחום יישוב שהשר הודיע עליו שהוא "ישוב
19 ספר" (ראו למשל פסק דינה של כב' השופטת ע' ארבל בבג"ץ 6407/06 דורון, טיקוצקי,
20 עמיר, מזרחי, עו"ד נ' שר האוצר (מיום 23.9.07) (להלן- "בג"ץ דורון"), עמ' 9; בג"ץ
21 8803/06 גני חוגה נ' שר האוצר ואח' (מיום 1.4.07) (להלן- "בג"ץ גני חוגה").
22 36. בתקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף), התשל"ג-
23 1973 (להלן- "התקנות העיקריות"), הוסדר מנגנון הפיצוי העיקרי בעד 'נזק עקיף'
24 בתחום אחד מיישובי הספר' שהגדיר שר האוצר בתקנות מסלול פיצוי זה, המכונה
25 'המסלול האדום', אינו מוגבל בתקרת פיצוי או בנוסחת חישוב, ואולם הוא מחייב
26 הוכחה מדויקת של 'הנזק הממשי'. בהתאם להוראותיו של ה'מסלול האדום' רשאי
27 הניזוק לתבוע את נזקיו בהתאם לבחירתו, ולהוכיח אותם כראות עיניו, על יסוד חוות
28 דעת שמאית, ספריו וכיוצ"ב.
29 37. ברבות השנים התוקנו בעקבות מבצעים שונים תקנות ספציפיות אשר נועדו להרחיב את
30 מעגל הזכאים לפיצוי, גם לגבי נזק שאירע בישוב שאינו מוגדר כישוב ספר, תוך כדי

בית המשפט המחוזי בבאר שבע לפני כב' השופטת יעל ייטב

ע"מ 718/15-22-10-47942 איבריקה אינטרנשיונל בע"מ נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

תיק חיצוני: 718/15

1 הגבלת חישוב הנזק בנוסחאות ובתקרות. כך למשל הותקנו תקנות הוראת השעה באופן
2 ספציפי לשם הטיפול בנזקים שנגרמו בעקבות מבצע 'צוק איתן', בתקופה שבין 8.7.14
3 לבין 31.8.14. בהוראת השעה הורחב הסדר הפיצויים בגין 'נזק עקיף', והוחל לא רק על
4 ישובים שהוכרו כיישובי ספר, אלא גם על ישובים המצויים במרחק של עד 40 ק"מ
5 מגבול רצועת עזה, תחום הרלוונטי לבחינת תביעתה של המערערת. יחד עם זאת הוגדר
6 הנזק העקיף באופן שונה מהגדרתו על פי התקנות העיקריות. בתקנות הוראת השעה
7 נקבעו 4 מסלולי פיצוי מוגדרים (המכונים 'מסלולים ירוקים'), שבהם נקבעו תנאים
8 שונים לזכאות אף נקבעה תקרת פיצוי: 'מסלול שכר עבודה', 'מסלול מחזורים', 'מסלול
9 הוצאות' ו'מסלול חקלאות'.

10 38. במהלך השנים הועלו טענות שונות בדבר קביעת היישובים המקנים זכאות, או בדבר
11 התנאים נקבעו לזכאות לפיצוי בעד נזק עקיף. לא למותר להזכיר בהקשר זה את דבריו
12 של כב' השופט ד' חשין בפרשת חוגה, בדבר ההכרח הקיים לקבוע גבולות ותנאים,
13 והטענות המועלות מצד אלו שאינם מקיימים את תנאי הזכאות-

14
15 "בכל מקום בו נקבעים גבולות ותחומין – יהיה זה גבול גיאוגרפי, משקל
16 או זמן – תמיד יהיו שימצאו עצמם מחוץ לתחום. זהו קושי אינהרנטי
17 שאנו מחויבים להכיר בו ולהשלים עמו. בית משפט זה כבר נדרש בעבר
18 לסוגיה דומה, בעתירה שהגיש קיבוץ יחיעם, המצוי כ-10 קילומטרים
19 דרומית לגבול שבין ישראל ולבנון, להיכלל ברשימת יישובי קו העימות,
20 שכללה את כלל הישובים המצויים עד מרחק של 9 קילומטרים מהגבול.
21 בדחותו את העתירה, כתב השופט מ' חשין:

22
23 "בהצבתו של גבול להבדיל בין לבין, לעולם עשויה שתתעורר
24 שאלה מדוע זה נקבע הגבול כפי שנקבע – כך ולא אחרת. קושי
25 זה קושי מובנה הוא בכל נושא שעניינו זמנים, מישקלות
26 ומידות. כך הוא באשר להתיישנות, כך הוא באשר לגיל וכך הוא
27 באשר למישקל. לו נקבעה אמת מידה של עשרה ק"מ כי אז היו
28 מעלים שאלה וטרוניה יישובי האחד-עשר ק"מ, ולו נקבע גבול
29 של שמונה ק"מ, כי אז היו באים בטרוניה יישובי התשעה
30 ק"מ" (בג"ץ 5193/99 קיבוץ יחיעם נ' ממשלת ישראל, ניתן ביום
31 7.2.00).

32
33 קביעת גבולות היא בלתי נמנעת... עם זאת, הוודאות והיעילות אינן

בית המשפט המחוזי בבאר שבע לפני כב' השופטת יעל ייטב

ע"מ 22-10-47942 איבריקה אינטרנשיונל בע"מ נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

תיק חיצוני: 718/15

1 חזות הכל, ולפיכך, גבול אינו יכול להיות שרירותי לחלוטין. ביסודו הוא
2 מבוסס על רציונאל כלשהו, שתכליתו קידום ערכי היסוד של שיטתנו...
3

דיון והכרעה

4
5 39. המערערת הגישה כאמור את תביעתה ב'מסלול המחזורים', המבקש להעריך את
6 הירידה ב'מחזור העסקאות' בתקופת מבצע 'צוק איתן', באמצעות מנגנון טכני ויעיל
7 המבוסס על השוואה בין המחזור המדווח למע"מ בתקופת הבסיס, לבין המחזור
8 המדווח למע"מ בחודשי מבצע 'צוק איתן'. ככל שמתקבל הפרש חיובי, מוכפל אותו
9 הפרש בימשלים, היינו בהוצאות אשר נחסכו במהלך המבצע.

10 40. תקנה 2(ג) בתקנות הוראת השעה קובעת כי פסקאות (ב) ו- (ג) בהגדרת "שווי של נזק
11 עקיף", היינו 'מסלול המחזורים' ומסלול ההוצאות לא יחולו על שורה של ניזוקים,
12 ביניהם "קבלן כוח אדם כהגדרתו בחוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם,
13 התשנ"ו-1996 (ראו פסקה (5) בתקנה האמורה).

14 41. כפי שביאר המנהל בטיעונו, הטעם להחרגת קבלן כוח אדם מרשימת הניזוקים הזכאים
15 לפיצוי על פי 'מסלול המחזורים' הוא שלא ניתן לחשב את חלק ההפסד שיש לייחס
16 לקבלני כוח אדם על פי מחזור זה, מהטעם שהתשומה העיקרית של קבלני כוח אדם היא
17 העובדים שאותם מספקים קבלני כוח האדם ללקוחות, אשר אינם מדווחים בתשומות
18 למע"מ, אלא בדו"ח הניכויים המוגש לפקיד השומה, כך שהערך המוסף למערערת הוא
19 98%, ועל כן תוצאת יישום הנוסחה במחזור זה תוביל לעיוות שאינו משקף את ההפסד
20 בפועל.

21 42. בין הצדדים התגלעה מחלוקת באשר לתחולת הגדרת קבלן כוח אדם על המערערת,
22 וכפועל יוצא על החרגת המערערת מחלופת הפיצוי על פי 'מסלול המחזורים'.

23 43. חוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, התשנ"ו-1996 (להלן- "חוק קבלני כוח
24 אדם") מגדיר "קבלן כוח אדם" כ-

25
26 "מי שעיסוקו במתן שירותי כוח אדם של עובדיו לשם עבודה אצל זולתו, לרבות
27 לשכה פרטית כמשמעותה בחוק שירות התעסוקה, תשי"ט-1959, העוסקת גם
28 במתן שירותי כוח אדם";

29
30 44. הגדרה זו אינה ממעטת מתחולתה קבלן כוח אדם שחלות עליו הוראות חוק עובדים
31 זרים, ובהינתן העובדה שהמערערת מעניקה שירות כוח אדם של עובדיה ללקוחותיה,

בית המשפט המחוזי בבאר שבע לפני כב' השופטת יעל ייטב

ע"מ 22-10-47942 איבריקה אינטרנשיונל בע"מ נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

תיק חיצוני: 718/15

- 1 כגון חברת החשמל ונמל אשדוד, הרי שהיא קבלן כוח אדם כהגדרתו בחוק קבלני כוח
2 אדם. כפועל יוצא אין המערערת זכאית לפיצוי ב'מסלול המחזורים'. לפיכך לא נפל פגם
3 בהחלטת הוועדה בעניין זה, אשר אימצה את עמדתו של המנהל.
- 4 45. אשר לזכאות ב'מסלול שכר עבודה', מחוקק המשנה, באישור וועדת הכספים של
5 הכנסת, מצא לנכון להגביל את הפיצוי במסלול זה, ולהתנותו בכך שההיעדרות
6 מהעבודה, תהיה בהתקיים אחד מהמצבים שהוגדרו בהגדרת "יום העדרות בשל המצב
7 הבטחוני". התנאי הרלוונטי לענייננו, העשוי להתקיים במערערת הוא כי - **ההיעדרות**
8 **מהעבודה היא בשל הוראות פיקוד העורף**. הוראה זו נקבעה במטרה למנוע פיצוי בשל
9 הפסקת העבודה הנקבעת על פי אמות מידה של כל מעסיק ומעסיק, ולהבטיח כי אמת
10 המידה שתזכה בפיצוי היא שיקול דעתו של הגורם הביטחוני, היינו- פיקוד העורף,
11 שיקול דעת המבוסס על בחינת כלל המידע המצוי בעניין זה.
- 12 46. בהחלטת הוועדה צוין כי המערערת לא הביאה ראיות לכך שפיקוד העורף הורה על
13 הפסקת עבודה באתרים שבהם הועסקו עובדיה של המערערת, ראיות שכאלו גם לא
14 הוצגו בפני. בהינתן העובדה שפיקוד העורף לא הורה על הפסקת עבודה, לא מתקיים
15 במערערת תנאי הזכאות לפיצוי במסלול זה.
- 16 47. המערערת העלתה שורה של טענות בדבר תנאי הזכאות. כך למשל קבלה על כך ששאר
17 התנאים לפיצוי ב'מסלול שכר העבודה', כגון היעדרות בשל הצורך להשיג על ילד או
18 על אדם בעל מוגבלות (בתנאים הנקובים בהגדרה), אינם ישימים בעניינם של העובדים
19 הזרים שאותם היא מעסיקה, ואולם אין בטענות אלו כדי להקנות למערערת זכאות
20 לפיצוי. התנאי של היעדרות מעבודה בשל הוראות פיקוד העורף אינו 'קבוצה ריקה',
21 ומין הסתם ימצאו מעבידים רבים שבעובדיהם לא יתקיימו תנאי הזכאות האחרים. אין
22 בכך כדי לבטל את התנאי המפורש שנקבע, או כדי להצדיק התעלמות ממנו.
- 23 48. גם הטענה שלפיה הייתה המערערת זכאית לפיצוי ב'מסלול שכר עבודה' בעקבות מבצע
24 'עופרת יצוקה', אין בה כדי להקנות למערערת פיצוי בעקבות 'מבצע צוק איתן', שכן
25 במבצע עופרת יצוקה הורה פיקוד העורף על הפסקת עבודה, הוראה שזיכתה את
26 המערערת בפיצוי.
- 27 49. **בהעדר זכאות לפיצוי על פי הוראות תקנת השעה, אין מנוס מדחיית הערעור**.
- 28 50. לסיום אציין כי חרף סמכותו הרחבה של המנהל ביישום הוראות החוק, לא מסורה
29 למנהל סמכות להעניק פיצוי בניגוד לתנאים שנקבעו בחוק מס רכוש ולפיו, אף לא בדרך
30 של 'לפנים משורת הדין'. סמכות שכזאת אף לא מסורה לוועדה או לבית המשפט. לפיכך
31 לא מצאתי הצדקה לתרעומת שהביעה הוועדה על המנהל בעניין זה.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע
לפני כב' השופטת יעל ייטב

ע"מ 22-10-47942 איבריקה אינטרנשיונל בע"מ נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

תיק חיצוני: 718/15

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15

סיכום

51. בהעדר זכאות לפיצוי על פי אחד מהמסלולים שנקבעו בתקנות הוראת השעה, אין מנוס מדחיית הערעור.
52. בנסיבות העניין תשלם המערערת למנהל את הוצאותיו על הצד הנמוך, בסכום של 5,000 ש"ח, וזאת בתוך 30 ימים. ככל שהסכום לא ישולם במועד, הוא יישא הפרשי הצמדה וריבית כדין עד יום התשלום בפועל.

ניתן היום, כ"ה אייר תשפ"ג, 16 מאי 2023, בהעדר הצדדים.

יעל ייטב, שופטת

16
17